

**AZ EURÓPAI UNIÓBAN
ELFOGADOTT
DOKUMENTUMOK**

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉG ALAPÍTÓ SZERZŐDÉSE¹
(RÓMAI SZERZŐDÉS)
(szemelvények)

[...]

Azzal az eltökélt szándékkal, hogy az európai népek egyre szorosabb egységének alapjait lerakják,

Elszánva magukat arra, hogy közös cselekvéssel biztosítsák országaik gazdasági és szociális haladását, egyben eltörölvén az Európát megosztó korlátokat,

Lényeges célként tűzvén ki, hogy népeik élet- és munkakörülményeinek állandó javítására szolgáló erőfeszítéseket tegyenek,

Felismervén, hogy a fennálló akadályok elhárítása egyeztetett cselekvést kíván meg abból a célból, hogy biztosítsák a gazdasági növekedés stabilitását, a kereskedelem egyensúlyát és a verseny tisztességét,

Törekedvén arra, hogy gazdaságaik egységét erősítsék és azok harmonikus fejlődését biztosítsák, az egyes területek közötti különbségeket és a kedvezőtlenebb adottságú területek elmaradottságát csökkentve,

Azt óhajtván, hogy egy közös kereskedelempolitika segítségével hozzájáruljanak a nemzetközi kereskedelmi korlátozások fokozatos eltörléséhez,

Azzal a szándékkal, hogy megerősítsék az Európát és a tengerentúli országokat összekötő szolidaritást, és azt óhajtván, hogy az Egyesült Nemzetek Alapokmánya elveinek megfelelően a tengerentúli országok gazdasági jólétének fejlődését biztosítsák,

Azzal az elhatározással, hogy gazdasági erejük egészének összefogásával, a béke és a szabadság védelmét megszilárdítják és felhívják Európa más népeit, amelyek eszményeiket osztják, hogy törekvéseikhez csatlakozzanak,

Azzal az eltökélt szándékkal, hogy az oktatáshoz való széles körű hozzáféréssel és az ismeretek folyamatos frissítésével elősegítik népeik számára az ismeretek lehető legmagasabb szintjére való fejlődést,

---

¹ A Szerződést 1957. március 25-én fogadták el Rómában, s az 1958. január 1-jén lépett hatályba. Az alábbi szövegváltozatot a jelenleg hatályos szöveg alapján közöljük. Az Európai Unió fő szervei közül az Európai Parlament több, a kisebbségek jogaival vagy a kisebbségi nyelvek megőrzésével foglalkozó ajánlást, határozatot is elfogadott (lásd pl. OJ 1981 No. C 287, p. 105.; OJ 1983 No. C 68, p. 103; OJ 1987 No. 318, p. 160; OJ 1999 No. C 98, p. 488) ezek azonban nem részei a közösségi joganyagnak, az *acquis*-nak.

Úgy döntöttek, hogy létrehoznak egy Európai Közösséget; és ebből a célból teljes hatalmú megbízottjaiknak kinevezték:

[...]

AKIK jó és kellő alakban talált meghatalmazásuk kicserélése után az alábbiakban állapodtak meg:

ELSŐ RÉSZ – Alapelvek

[...]

13. cikk

(1) A Szerződés egyéb rendelkezéseinek sérelme nélkül, és azon hatáskörök keretei között, amelyeket e Szerződés a Közösségre ruház, a Tanács – a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel való konzultáció után – egyhangúsággal olyan intézkedéseket hozhat, amelyek a nemre, fajra vagy etnikai hovatartozásra, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosságra, korra vagy szexuális irányultságra alapított mindenfajta hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem érdekében szükségesek.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően, a Tanács – kivéve a tagállamok törvényi és rendeleti szintű előírásainak bármilyen harmonizálását – a 152. cikkben előírt eljárásnak megfelelően határoz, amikor az (1) bekezdésben megjelölt célok elérése érdekében hozott tagállami intézkedések támogatása céljából közösségi szintű intézkedéseket fogad el.

[...]

XII. cím. Kultúra

151. cikk

(1) A Közösség hozzájárul a tagállamok kultúráinak kibontakoztatásához, tiszteletben tartva azok nemzeti és regionális sokféleségét, ugyanakkor előtérbe helyezve a közös kulturális örökséget.

(2) A Közösség tevékenysége a tagállamok közti együttműködés bátorítására, és ha szükséges, azok tevékenységének támogatására és kiegészítésére irányul a következő területeken:

- az európai népek kultúrája és történelme ismeretének és terjesztésének javítása,
- az európai jelentőségű kulturális örökség megőrzése és védelme,
- a nem kereskedelmi jellegű kulturális csere,
- a művészeti és irodalmi alkotó tevékenység, beleértve az audiovizuális szektort.

(3) A Közösség és a tagállamok elősegítik a harmadik országokkal és a kultúra területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel, különösen az Európa Tanáccsal való együttműködést.

(4) A Közösség e Szerződés egyéb rendelkezéseinek végrehajtása során figyelembe veszi a kulturális szempontokat, különösen abból a célból, hogy kulturái sokféleségét tiszteletben tartsa és támogassa.

(5) Az e cikkben előírt célkitűzések megvalósításának érdekében a Tanács:

– a 251. cikkben előírt eljárásnak megfelelően és a Régiók Bizottságával való konzultáció után, ösztönző intézkedéseket fogad el, kivéve a tagállamok jogszabályi és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját. A Tanács a 189/B. cikkben előírt eljárás során egyhangúsággal határoz;

– egyhangúsággal – a Bizottság javaslatára – ajánlásokat fogad el.

[...]

ÖTÖDIK RÉSZ – A közösség intézményei

I. cím. Intézményi rendelkezések

1. FEJEZET. AZ INTÉZMÉNYEK

I. szakasz. Európai Parlament

[...]

195. cikk

(1) Az Európai Parlament kinevezi az állampolgári jogok biztosát, aki jogosult azoknak a panaszoknak az átvételére, amelyek az Unió állampolgáraitól vagy bármely, valamelyik tagállamban lakóhellyel vagy alapszabály szerinti székhellyel rendelkező természetes vagy jogi személytől származnak és a közösségi intézmények vagy szervek tevékenységében felmerülő szabálytalanságokra vonatkoznak, kivéve a Bíróság¹ és az Elsőfokú Bíróság igazságszolgáltató tevékenységét.

Feladatának megfelelően – ha indokoltnak ítéli – az állampolgári jogok biztosa vizsgálatot folytat saját kezdeményezésre, illetve a hozzá közvetlenül vagy az Európai Parlament tagjának közvetítésével benyújtott panaszok alapján, kivéve, ha az állított tények bírósági eljárás tárgyát képezik vagy képezték. Abban az esetben, ha az állampolgári jogok biztosa szabálytalanságot állapított meg, akkor az érintett intézményhez fordul, amelynek három hónap áll rendelkezésére, hogy véleményéről az állampolgári jogok biztosát tájékoztassa. Ezután az állampolgári jogok biztosa jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és az érintett intézményeknek.

A panaszt benyújtó személyt tájékoztatni kell a vizsgálat eredményéről. Az állampolgári jogok biztosa minden évben jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek a vizsgálat eredményeiről.

---

¹ A Bíróság teljes neve, Európai Közösség Bírósága.

(2) Az állampolgári jogok biztosát minden európai parlamenti választás után a parlamenti ciklus időtartamára nevezik ki. Hivatali megbízatása megújítható.

Az Európai Parlament kérésére a Bíróság az állampolgári jogok biztosát lemondathatja, ha a hivatala gyakorlásához szükséges feltételeknek már nem tesz eleget, vagy ha súlyos hibát követett el.

(3) Az állampolgári jogok biztosa feladatait teljes függetlenséggel gyakorolja. Kötelességei teljesítése során semmilyen szervtől nem kérhet és nem fogadhat el utasításokat. Hivatali megbízatási ideje alatt az állampolgári jogok biztosa semmilyen más kereső vagy nem kereső szakmai tevékenységet nem folytathat.

(4) Az Európai Parlament megállapítja – a Bizottság véleménye után és a Tanács minősített többséggel meghozott jóváhagyásával – az állampolgári jogok biztosa hivatali jogállását és foglalkozása gyakorlásának általános feltételeit.

[...]

4. szakasz. Bíróság

220. cikk

A Bíróság és az Elsőfokú Bíróság – az őket megillető hatáskörök keretén belül – e Szerződés értelmezése és alkalmazása során biztosítja a jog tiszteletben tartását.

Ezen túlmenően, a 225/A. cikkben előírt feltételek szerint az Elsőfokú Bíróság mellett bírósági szaktanácsok állíthatók fel annak érdekében, hogy egyes speciális területeken az e Szerződés által előírt bíraskodási hatásköröket gyakoroljanak.

221. cikk

A Bíróság tagállamonként egy bíróból áll.

A Bíróság kamarákban vagy Nagy Kamarában jár el, a Bíróság Alapszabályában erre vonatkozóan előírt szabályoknak megfelelően.

Amikor az Alapszabály előírja, a Bíróság teljes ülésben is eljárhat.

222. cikk

A Bíróságot nyolc főügyész segíti. Ha a Bíróság kérelmezi, a Tanács – egyhangúsággal – emelheti a főügyészek számát.

A főügyész feladata, hogy teljes függetlenségben és pártatlanul, tárgyaláson indoklással ellátott indítványt terjesszen elő azokról az ügyekről, amelyek közreműködését igénylik, a Bíróság Alapszabályának megfelelően.

223. cikk

A bírói és főügyészi tisztségekre olyan kétséget kizáróan független személyiségeket kell megválasztani, akik országukban kielégítik a legmagasabb bírói tisztségekkel szemben támasztott követelményeket vagy elismert szakértelemmel bíró jogászok. A bírákat és főügyészeket a tagállamok kormányai – közös egyetértéssel – 6 évre nevezik ki.

A bírák és a főügyészek egy részének mandátumát – a Bíróság Alapszabályában előírt feltételek szerint – minden három évben megújítják.

A bírák maguk közül – három évre – megválasztják a Bíróság elnökét. Az elnök mandátuma megújítható.

A távozó bírák és főügyészek újra kinevezhetők.

A Bíróság kinevezi hivatalvezetőjét és meghatározza annak jogállását.

A Bíróság maga állapítja meg eljárási szabályait. Ezt a Tanács minősített többséggel hagyja jóvá.

224. cikk

Az Elsőfokú Bíróság tagállamonként legalább egy bíróból áll. A bírák számát a Bíróság Alapszabálya rögzíti. Az Alapszabály előírhatja, hogy az Elsőfokú Bíróság munkáját főügyészek segítik.

Az Elsőfokú Bíróság tagjainak olyan kétséget kizáróan független személyeket kell megválasztani, akik rendelkeznek a bírói tisztségek gyakorlásához szükséges képzettséggel, és akiket a tagállamok kormányai – közös egyetértésben – neveznek ki. A bírák egy részének mandátumát minden három évben megújítják. A távozó bírák ismételten kinevezhetők.

A bírák maguk közül – három évre – megválasztják az Elsőfokú Bíróság elnökét. Az elnök megbízatása megújítható.

Az Elsőfokú Bíróság kinevezi hivatalvezetőjét és meghatározza annak jogállását.

Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályait a Bírósággal egyetértésben állapítja meg. Ezt a Tanács minősített többséggel hagyja jóvá.

Hacsak a Bíróság Alapszabálya másként nem rendelkezik, e Szerződés Bíróságra vonatkozó rendelkezései az Elsőfokú Bíróságra egyaránt alkalmazandók.

225. cikk

(1) Az Elsőfokú Bíróság hatáskörébe tartozik a 230., 232., 235., 236. és 238. cikkeken előírt keresetekben való elsőfokú döntés, kivéve azon kereseteket, amelyekben bírósági szaktanácsok döntenek vagy amelyeket az Alapszabály a Bíróságnak tart fenn. Az Alapszabály előírhatja, hogy az Elsőfokú Bíróság hatáskörébe tartoznak más kereseti csoportok is.

Az Elsőfokú Bíróság által e bekezdés értelmében hozott ítéletek ellen a Bíróság előtt, kizárólag jogkérdésre vonatkozó fellebbezésnek lehet helye, az Alapszabály által előírt feltételek és korlátozások szerint.

(2) Az Elsőfokú Bíróság hatáskörébe tartozik a 225/A. cikk alkalmazásával létrehozott bírósági szaktanácsok ítéletei ellen benyújtott keresetek ügyében való döntés.

Az Elsőfokú Bíróság által e bekezdés értelmében hozott ítéleteket a Bíróság – az Alapszabályban előírt feltételek és korlátozások szerint – kivételesen felülvizsgálhatja, abban az esetben, ha a közösségi jog egységét vagy koherenciáját fenyegető komoly veszély állapítható meg.

(3) Az Elsőfokú Bíróság hatáskörébe tartozik a 234. cikk alapján benyújtott kérdésekben való előzetes döntéshozatal, az Alapszabály által meghatározott sajátos területeken.

Ha az Elsőfokú Bíróság úgy ítéli meg, hogy az ügy olyan elvi döntés meghozatalát követeli meg, amely érintheti a közösségi jog egységét vagy koherenciáját, döntéshozatal céljából az ügyet a Bíróság elé utalhatja.

Az Elsőfokú Bíróság által hozott előzetes döntéseket a Bíróság – az Alapszabályban előírt feltételek és korlátozások szerint – kivételesen felülvizsgálhatja, abban az esetben, ha a közösségi jog egységét vagy koherenciáját fenyegető komoly veszély állapítható meg.

225/A. cikk

A Tanács – a Bizottság javaslatára és az Európai Parlamenttel, valamint a Bírósággal való konzultáció után, vagy a Bíróság kérésére és az Európai Parlamenttel, valamint a Bizottsággal való konzultáció után – egyhangúsággal bírósági szaktanácsokat hozhat létre annak érdekében, hogy sajátos területeken egyes kereseti csoportok vonatkozásában elsőfokon eljárjon.

A bírósági szaktanács létrehozatalát elrendelő határozat tartalmazza a szaktanács összetételére vonatkozó szabályokat, és pontosítja a ráruházott hatáskörök terjedelmét.

A bírósági szaktanácsok ítéletei ellen az Elsőfokú Bíróság előtt kizárólag jogkérdésre vonatkozó, vagy amennyiben azt a bírósági szaktanács létrehozatalát elrendelő határozat lehetővé teszi ténykérdésben is fellebbezésnek lehet helye.

A bírósági szaktanácsok tagjainak olyan kétséget kizáróan független személyeket kell megválasztani, akik rendelkeznek a bírói tisztségek gyakorlásához szükséges szakértelemmel. A tagokat a Tanács egyhangúsággal nevezi ki.

A bírósági szaktanácsok eljárási szabályait a Bírósággal egyetértésben állapítják meg. Az eljárási szabályokat a Tanács minősített többséggel hagyja jóvá.

Ha a bírósági szaktanács létrehozatalát elrendelő határozat másként nem rendelkezik, e Szerződésnek a Bíróságra vonatkozó rendelkezései és a Bíróság Alapszabályának rendelkezései a bírósági szaktanácsokra egyaránt alkalmazandóak.

226. cikk

Ha a Bizottság úgy ítéli meg, hogy egy tagállam megszegte az e Szerződésből fakadó valamely kötelezettségét, akkor erre vonatkozóan indokolt véleményt bocsát ki, miután ezen állam számára lehetőséget adott arra, hogy megtegye észrevételeit.

Ha az érintett állam a Bizottság által megszabott határidőn belül a véleményben foglaltaknak nem tesz eleget, a Bizottság a Bírósághoz fordulhat.

227. cikk

Bármely tagállam a Bírósághoz fordulhat, ha úgy ítéli meg, hogy egy másik tagállam megszegte az e Szerződésből fakadó valamely kötelezettségét.

Mielőtt egy tagállam az e Szerződésből fakadó valamely kötelezettség állítólagos megszegéséért egy másik tagállam ellen keresetet indítana, a Bizottsághoz kell fordulnia.

A Bizottság indokolt véleményt bocsát ki, miután az érdekelt államok számára lehetőséget adott az írásbeli és szóbeli észrevételeik megtételére, kontradiktórius eljárás keretében.

Ha a Bizottság – a kérelemtől számított három hónapon belül – nem bocsátott ki véleményt, ez nem akadályozza meg azt, hogy az ügyben a Bírósághoz forduljanak.

228. cikk

(1) Ha a Bíróság megállapítja, hogy egy tagállam megszegte az e Szerződésből fakadó valamely kötelezettségét, akkor ez az állam köteles a Bíróság ítéletének végrehajtásához szükséges intézkedéseket megtenni.

(2) Ha a Bizottság úgy véli, hogy az érintett tagállam nem hozta meg ezeket az intézkedéseket, akkor – miután lehetőséget adott az állam számára észrevételei megtételére – indokolt véleményt bocsát ki, amelyben megjelöli azokat a pontokat, amelyekben az érintett tagállam nem tett eleget a Bíróság ítéletének.

Ha az érintett tagállam a Bizottság által megszabott határidőn belül nem hozta meg a Bíróság ítéletének végrehajtásához szükséges intézkedéseket, a Bizottság a Bírósághoz fordulhat. A Bizottság megjelöli, hogy a tagállam részéről milyen összegű pénzbírság vagy átalányösszeg megfizetését tartaná a körülményekhez képest szükségesnek.

Ha a Bíróság azt állapítja meg, hogy az érintett tagállam nem hajtotta végre az ítéletét, úgy pénzbírság vagy meghatározott átalányösszeg fizetését szabhatja ki a tagállamra.

Ez az eljárás nem érinti a 227. cikket.

229. cikk

E Szerződés rendelkezései értelmében, az Európai Parlament és a Tanács által együttesen, valamint a Tanács által meghozott rendeletek korlátlan bírói hatáskörrel ruházhatják fel a Bíróságot az ezekben a rendeletekben meghatározott szankciókat illetően.

229/A. cikk

E Szerződés más rendelkezéseinek sérelme nélkül, a Tanács a Bizottság javaslatára, és az Európai Parlamenttel való konzultáció után egyhangúsággal olyan rendelkezéseket hozhat, amelyek – az általa meghatározott mértékben – kiterjesztik a Bíróság joghatóságát az e Szerződés alapján elfogadott azon aktusok alkalmazásához kapcsolódó vitákra, amelyek közösségi ipari tulajdonjogot keletkeztetnek. A Tanács javasolja a tagállamoknak, hogy ezen rendelkezéseket saját vonatkozó alkotmányos szabályaiknak megfelelően fogadják el.

230. cikk

A Bíróság ellenőrzi az Európai Parlament és a Tanács által együttesen elfogadott aktusok, valamint a Tanács, a Bizottság és az Európai Központi Bank (EKB) aktusainak jogszerűségét – kivéve a javaslatokat és véleményeket –, illetve az Európai Parlament azon aktusainak jogszerűségét, melyek harmadik személlyel szembeni jogi hatás elérésére irányulnak.

Ennek megfelelően a Bíróság hatáskörébe tartozik valamely tagállam, az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság által indított olyan kereseteknek az ügyében való ítélezés, amelyek alapja a hatáskör hiánya, a lényeges eljárási szabályok megsértése, az e Szerződés vagy az alkalmazására vonatkozó jogszabályok megsértése, illetve a hatáskörrel való visszaélés.

A Bíróság ugyanezen feltételek mellett hatáskörrel bír, a Számvevőszék és az EKB által indított olyan keresetek tekintetében, amelyek saját jogkörük védelmére irányulnak.

Ugyanezen feltételek mellett minden természetes vagy jogi személy keresetet indíthat az olyan határozatok ellen, amelyeket neki címeztek, vagy amelyeket bár rendelet vagy egy másik személynek címzett határozat formájában hoztak, mégis őt közvetlenül és személyesen érintik.

Az e cikkben meghatározott kereseteket – az esettől függően – az aktus nyilvánosságra hozatalától, a kereset indítójával történő közlésétől, ennek hiányában a tudomására jutástól számított két hónapon belül kell benyújtani.

231. cikk

Ha a kereset megalapozott, a Bíróság a megtámadott aktust semmissé nyilvánítja.

Ami azonban a rendeleteket illeti, a Bíróság – ha szükségesnek tartja – megjelöli a megsemmisített rendelet azon joghatásait, melyeket véglegesnek kell tekinteni.

232. cikk

Abban az esetben, ha az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság e Szerződés megsértésével elmulasztja a döntéshozatalt, a tagállamok és a Közösség többi intézménye a Bírósághoz fordulhatnak ezen sérelem megállapítása céljából.

Ezen kereset csak akkor fogadható el, ha a szóban forgó intézményt előzetesen felszólították az aktus meghozatalára. Ha az intézmény a felszólítástól számított két hónapon belül nem foglalt állást, akkor a keresetet egy újabb két hónapos határidőn belül be lehet nyújtani.

Az előző bekezdésekben rögzített feltételek mellett bármely természetes vagy jogi személy a Bírósághoz fordulhat, ha a Közösség valamelyik intézménye elmulasztott valamely neki címzett aktust meghozni, kivéve az ajánlást vagy a véleményt.

Ugyanezen feltételek mellett a Bíróság hatáskörébe tartoznak az EKB által, annak tevékenységi körébe tartozó területen indított vagy az EKB ellen benyújtott keresetek ügyében való eljárás.

233. cikk

Az az intézmény vagy azok az intézmények, amelyektől a semmissé nyilvánított aktus származik, vagy amelyeknek mulasztását ebbe a Szerződésbe ütközőnek minősítették, kötelesek a Bíróság ítéletének végrehajtásához szükséges intézkedéseket megtenni.

Ezen kötelezettség a 288. cikk második bekezdése alapján fennálló kötelezettségeket nem érinti.

E cikk az EKB-ra is alkalmazandó.

234. cikk

A Bíróság előzetes döntést hozhat:

- a) e Szerződés értelmezéséről,
- b) a Közösség intézményei és az EKB által hozott aktusok érvényességéről és értelmezéséről,
- c) a Tanács által létrehozott szervek alapszabályainak értelmezéséről, ha ezek az alapszabályok így rendelkeznek.

Ha ilyen kérdés merül föl egy tagállami bírósági szerve előtt folyó ügyben, és ha ez a bíróság úgy véli, hogy ítélete meghozatalához ezen kérdésben való döntésre van szükség, akkor ezt a kérdést a Bíróság elé terjesztheti döntéshozatal céljából.

Ha egy ilyen kérdés olyan nemzeti bírói szerv előtt folyó eljárás során merül fel, amelynek döntése ellen nincs helye belső jogorvoslatnak, akkor ez a bírói szerv köteles a Bírósághoz fordulni.

235. cikk

A Bíróság hatáskörébe tartoznak a 288. cikk második bekezdése szerinti kártérítési viták.

236. cikk

A Bíróság hatáskörébe tartozik a Közösség és annak alkalmazottai közötti minden vitás ügy, ez utóbbiak jogállása által vagy az alkalmazandó szabályzatban meghatározott korlátok és feltételek között.

[...]

238. cikk

A Bíróság hatáskörébe tartozik a döntés a Közösség által vagy javára kötött valamely közjogi vagy magánjogi szerződésbe foglalt kompromisszumos klauzula alapján.

239. cikk

A Bíróság hatáskörébe tartozik a tagállamok között felmerülő minden vitás kérdés, amely e Szerződés tárgyával áll összefüggésben, ha ezeket egy, a felek közötti külön-megállapodás alapján előtte indítják meg.

240. cikk

Fenntartva a Bíróság Szerződésben biztosított hatásköreit, azok a viták, amelyekben az egyik fél a Közösség, nincsenek ezen az alapon a tagállamok bíróságainak hatásköréből kizárva.

241. cikk

A 230. cikk ötödik bekezdésében megszabott határidő lejártá ellenére, olyan jogvitában, amely az Európai Parlament és a Tanács által közösen, és a Tanács, a Bizottság vagy az EKB által kibocsátott valamely rendeletet érint, mindegyik fél igénybe veheti a 230. cikk második bekezdésében meghatározott eszközöket annak érdekében, hogy a Bíróság előtt ezen rendelet alkalmazhatatlanságára hivatkozzon.

242. cikk

A Bírósághoz benyújtott kereseteknek nincs felfüggesztő hatályuk. A Bíróság azonban elrendelheti a megtámadott aktus végrehajtásának felfüggesztését, ha úgy ítéli meg, hogy ezt a körülmények megkövetelik.

243. cikk

A Bíróság az előtte folyó eljárásokban szükséges ideiglenes intézkedéseket írhat elő.

244. cikk

A Bíróság ítéletei a 256. cikkben meghatározott feltételek szerint hajtandók végre.

245. cikk

A Bíróság Alapszabályát külön jegyzőkönyv rögzíti.

A Tanács – a Bíróság kérésére, az Európai Parlamenttel, valamint a Bizottsággal való konzultáció után, vagy a Bizottság kérésére, az Európai Parlamenttel, valamint a Bírósággal való konzultáció után – az I. cím kivételével egyhangúsággal módosíthatja az Alapszabály rendelkezéseit.

AZ EURÓPAI TANÁCS
2000/43/EK sz.
IRÁNYELVE
a személyek közötti egyenlő,
faji vagy etnikai származástól független
bánásmód elvének alkalmazásáról¹

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,
Figyelemmel

az Európai Közösséget Alapító Szerződésre, és különösen annak 13. cikkére,
A Bizottságtól származó javaslatra,
az Európai Parlament véleményére,
a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére,
a Régiók Bizottságának a véleményére,
továbbá *tekintettel arra*, hogy

1. Az Európai Unióról szóló Szerződés új szakaszt jelent az európai népek közötti egyre szorosabb egység megteremtésének folyamatában.

2. Az Európai Unióról szóló Szerződés 6. cikkével összhangban az Európai Unió alapjait a szabadság, a demokrácia, az emberi jogok és alapvető szabadságok tisztelete valamint a jogállamiság jelenti. Ezek az alapelveket a tagállamok egyaránt magukénak vallják. Az Unió a közösségi jog általános elveiként köteles tiszteletben tartani az alapvető jogokat, amelyeket az Emberi Jogokról és Alapvető Szabadságokról szóló Európai Egyezmény biztosít, és amelyek a tagállamok alkotmányos hagyományaiból erednek.

3. A törvény előtti egyenlőséghez való jog, illetve a hátrányos megkülönböztetéssel szemben minden személyt megillető védelem olyan egyetemes jog, amelyet elismer az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, az ENSZ-nek A nőekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés valamennyi formájának megszüntetéséről szóló Egyezménye, A faji alapú hátrányos megkülönböztetés valamennyi formájának megszüntetéséről szóló Nemzetközi Egyezmény, a Polgári és Politikai Jogokról, illetve A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogokról szóló ENSZ Egyezségokmányok, illetve az Emberi Jogokról és Alapvető Szabadságokról szóló Európai Egyezmény. Mindezen egyezményeket az EU összes tagállama aláírta.

4. Ezeknek az alapvető jogoknak és szabadságoknak, köztük az egyesülési jognak a tiszteletben tartása igen fontos. A javakhoz és szolgáltatásokhoz történő hozzáférés,

---

¹ Az Irányelvet 2000. június 29-én fogadták el. Az Irányelv szövegében a „hátrányos megkülönböztetés” és a „diszkrimináció” kifejezéseket szinonimákként használjuk az angol „discrimination” szó fordítására.

illetve az ezekkel történő ellátás tekintetében ugyanígy fontos tiszteletben tartani a családi- és magánélet védelmét, és az ezekben a keretekben történő cselekményeket.

5. Az Európai Unió több határozatot fogadott el a rasszizmus elleni, unión belüli küzdelemről.

6. Az Európai Unió elutasítja azokat az elméleteket, amelyek különböző emberi fajok létezését próbálják meghatározni. Az Irányelv szövegében a „faji származás” terminus használata nem jelenti az efféle elméletek elfogadását.

7. 1999. október 15-én és 16-án a Tamperében tartott ülésen az Európai Tanács felhívta a Bizottságot, hogy a lehető legrövidebb időn belül tegyen javaslatot arra, hogyan lehet megvalósítani az Európai Közösség Szerződése 13. cikkében foglaltakat, amelyek a rasszizmus és az idegengyűlölet elleni küzdelemmel kapcsolatosak.

8. Az Európai Tanács által Helsinkiben 1999. december 10-én és 11-én elfogadott „Foglalkoztatási Irányvonalak 2000” elnevezésű dokumentum hangsúlyozza a szociálisan befogadó munkaerőpiac feltételei előmozdításának szükségességét. Ehhez egymással összefüggő koherens politikák sorát kell meghatározni, amelyek célja a különböző csoportokkal, mint például az etnikai kisebbségekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés leküzdése.

9. A faji vagy etnikai származáson alapuló hátrányos megkülönböztetés meggátolhatja az Európai Közösség Szerződésében foglalt célkitűzések elérését, különösen a magas szintű foglalkoztatásnak, a szociális védelemnek, az életszínvonal és az életminőség emelésének, a gazdasági és társadalmi kohézióknak és szolidaritásnak a megvalósítását. Megakadályozhatja annak a célkitűzésnek az elérését is, hogy az Európai Unió a szabadságnak, a biztonságnak és az igazságosságnak a térsége legyen.

10. A Bizottság 1995. decemberében már benyújtott egy dokumentumot a rasszizmussal, idegengyűlölettel és antiszemitizmussal kapcsolatban.

11. A Tanács 1996. július 15-én Közös Akciót határozott el a rasszizmus és az idegengyűlölet leküzdésére (96/443/JHA). Ennek jegyében a tagállamok vállalják, hogy hatékony igazságügyi együttműködést folytatnak a fajgyűlölő vagy idegenekkel szemben gyűlölködő magatartáson alapuló jogsérelmek tekintetében.

12. A minden személy részvételét faji vagy etnikai származásától függetlenül biztosító demokratikus és toleráns társadalmak fejlődése érdekében a faji vagy etnikai alapú hátrányos megkülönböztetés területén tett specifikus akcióknak nem elegendő csupán a foglalkoztatás vagy az önfoglalkoztatás területét felölelniük, hanem ki kell terjedniük az oktatás, a szociális védelem, a szociális biztonság, az egészségügyi ellátás, a szociális juttatások, a javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés, illetve az azokkal történő ellátás területére is.

13. Ebből a célból az Irányelv által meghatározott területeken meg kell tiltani bármilyen faji vagy etnikai alapú közvetett vagy közvetlen diszkriminációt az Európai Közösség egész területén. A diszkrimináció tilalmát harmadik országok állampolgáira is alkalmazni kell, azonban ez nem vonatkozik az állampolgárságon alapuló kezelésbeli különbségekre, illetve nem érinti azokat a szabályokat, amelyek harmadik országbeli illetőségű személyeknek a Közösség területére tör-

ténő belépését vagy tartózkodását, munkához vagy foglalkoztatáshoz való hozzáférését szabályozzák.

14. A faji vagy etnikai származástól független egyenlő bánásmód elvének megvalósítása során a Közösségnek – összhangban az Európai Közösség Szerződése 3(2) cikkével – törekednie kell arra, hogy kiküszöbölje az egyenlőtlenségeket, és előmozdítsa a férfiak és nők közötti egyenlőséget, különösen azért, mivel a nőket gyakran többszörösen is sújtja hátrányos megkülönböztetés.

15. Azoknak a tényeknek a megítélése, amelyekből közvetlen vagy közvetett diszkriminációra lehet következtetni, a nemzeti igazságszolgáltatási vagy más illetékes szerveknek a hatáskörébe tartozik, összhangban a nemzeti jog vagy joggyakorlat szabályaival. Ezek a szabályok rendelkezhetnek különösen úgy, hogy a közvetett hátrányos megkülönböztetés eseteit bármilyen módon meg lehessen állapítani, ideértve a statisztikai bizonyítékokat is.

16. Fontos, hogy minden természetes személy védelmet kapjon a faji vagy etnikai alapú hátrányos megkülönböztetéssel szemben. Szükség esetén, összhangban a nemzeti hagyományokkal és gyakorlattal, a tagállamoknak a jogi személyek számára is védelmet kell biztosítaniuk, amennyiben azok hátrányos megkülönböztetést szenvednek el tagjaik faji vagy etnikai származása miatt.

17. A diszkrimináció megtiltása nem akadályozhatja olyan intézkedések elfogadását vagy fenntartását, amelyeket egy bizonyos fajhoz vagy etnikumhoz tartozó emberek csoportja által elszenvedett hátrányok megelőzése vagy kompenzálása érdekében hoztak. Az ilyen intézkedések engedélyezhetik bizonyos faji vagy etnikai származású emberek szerveződéseit, ha azok fő célja ezen személyek sajátos szükségletei kielégítésének előmozdítása.

18. Nagyon korlátozott körülmények között az eltérő bánásmód jogos lehet, ha egy adott faji vagy etnikai jellegzetesség valódi és meghatározó követelményt jelent valamely foglalkozás gyakorlásánál, ha ennek célja jogszerű és a követelmény arányos. Az ilyen körülményeket a tagállamoknak meg kell említeniük a Bizottságnak szánt tájékoztatójukban.

19. A faji vagy etnikai származáson alapuló hátrányos megkülönböztetést elszenvedett személyeknek megfelelő jogorvoslati eszközzel kell rendelkezniük. A hatékonyabb jogvédelem biztosítása érdekében a társadalmi szervezeteket vagy jogi személyeket is fel kell hatalmazni arra, hogy a peres eljárásokba bekapcsolódhassanak az áldozatok nevében és segítségük érdekében abban a formában, ahogy ezt a tagállamok meghatározzák. Ez azonban nem sértheti a bíróság előtti képvisellel és védelemmel kapcsolatos eljárások nemzeti szabályozását.

20. Az egyenlőség elvének eredményes megvalósítása megköveteli a megfelelő jogi védelem kialakítását a megtorlás ellen.

21. A bizonyítási teher szabályait módosítani kell, ha a hátrányos megkülönböztetés első látásra teljesen nyilvánvaló, és az egyenlő bánásmód elvének eredményes alkalmazása érdekében a bizonyítási tehernek vissza kell szállnia az alperesre, amikor az ilyen diszkriminációra bizonyítékok vannak.

22. A tagállamoknak nem szükséges alkalmazniuk a bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályokat olyan peres eljárások esetében, amikor a tényállás felderítése a bíróságra vagy más illetékes testületre tartozik. Ez azokra az eljárásokra vonatkozik, amelyeknél a panaszosnak nem kell bizonyítania azokat a tényeket, amelyek kivizsgálása a bíróság vagy az illetékes testület feladata.

23. A tagállamoknak elő kell mozdítaniuk a párbeszédet a társadalmi partnerek és a nem-kormányzati szervezetek között a hátrányos megkülönböztetés különféle formáinak kezelése és leküzdése érdekében.

24. A faji vagy etnikai származás miatti hátrányos megkülönböztetéssel szembeni védelmet erősítheti egy vagy több olyan testület létezése minden egyes tagállamban, amelynek hatásköre kiterjed a problémák elemzésére, a lehetséges megoldások tanulmányozására, valamint arra, hogy az áldozatoknak konkrét segítséget nyújtsanak.

25. Ez az Irányelv minimális követelményeket határoz meg, megadva ezáltal a tagállamoknak a választási lehetőséget arra, hogy ennél kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be vagy tartsanak fenn. Az Irányelv megvalósítása nem jogosít fel arra, hogy a tagállamokban már elért helyzetből visszalépés történjék.

26. A tagállamoknak gondoskodniuk kell hatékony, arányos és az ilyen magatartástól visszatartó erejű büntetésekről az Irányelvben foglalt kötelezettségek megsértése esetén.

27. A tagállamok az Irányelv megvalósítását – a kollektív szerződések hatálya alá tartozó kérdésekben – rábízhatják a vállalati vezetőkre és a munkavállalókra, közös kérelmük esetén, feltéve, hogy a tagállamok minden szükséges lépést megtesznek annak biztosítása érdekében, hogy bármikor képesek legyenek garantálni az Irányelv által előírt eredményeket.

28. Összhangban az Európai Közösség Szerződésének 5. cikkében megfogalmazott szubszidiaritási és arányossági elvvel, ennek az Irányelvnek a célkitűzése, nevezetesen a diszkriminációval szembeni magas szintű védelem biztosítása minden tagállamban nem érhető el lehetséges kielégítő eredményességgel a tagállamokban, és a javasolt intézkedések mértéke és hatása miatt a cél elérését a Közösség jobban képes biztosítani. A célok elérése érdekében ez az Irányelv nem lépi túl a szükséges mértéket.

A KÖVETKEZŐ IRÁNYELVET FOGADJA EL:

I. Fejezet. Általános rendelkezések

1. cikk – Cél

Ennek az Irányelvnek a célja az, hogy lefektesse a faji vagy etnikai alapú diszkrimináció leküzdésének kereteit, és ezáltal érvényre juttassa a Tagállamokban az egyenlő bánásmód elvét.

2. cikk – A hátrányos megkülönböztetés fogalma

1. Az Irányelv alkalmazásában az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy nem állhat fenn közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés, amelynek alapját a faji vagy etnikai származás jelenti.

2. Az 1. cikkben foglaltak alkalmazásában:

a) közvetlen hátrányos megkülönböztetésről beszélünk, ha egy személy kedvezőtlenebb bánásmódban részesül, mint amilyenben egy másik ember részesül, részesült vagy részesülne hasonló helyzetben, és ennek alapja a faji vagy etnikai származás;

b) közvetett hátrányos megkülönböztetésről beszélünk, ha egy látszólag semleges szabályozás, feltétel vagy gyakorlat egy bizonyos faji vagy etnikai származású személyeket más személyekkel összehasonlítva sajátosan hátrányos helyzetbe hoz, hacsak egy jogszerű cél és az ennek a célnak az eléréséhez megfelelő és szükséges eszközök nem igazolják objektív módon az adott rendelkezést, feltételt vagy gyakorlatot.

1. Az 1. bekezdés értelmében a zaklatás akkor minősül hátrányos megkülönböztetésnek, ha a faji vagy etnikai származással kapcsolatban olyan nem kívánatos magatartás tapasztalható, amelynek a célja vagy eredménye egy személy méltóságának a megsértése, és amely megfélemlítettséget, ellenséges, lealázó vagy ellenséges légkört eredményez. Ebben az összefüggésben a zaklatás fogalmát a tagállamok nemzeti törvényeivel és gyakorlatával összhangban lehet meghatározni.

2. A faji vagy etnikai alapon egy személlyel szembeni hátrányos megkülönböztetésre adott utasítást hátrányos megkülönböztetésnek kell tekinteni az 1. bekezdés értelmében.

3. cikk – Hatály

1. A Közösségre átruházott hatáskörök határain belül ezt az Irányelvet minden személy vonatkozásában alkalmazni kell, mind a közszférában, mind a magánszférában, az állami testületeket is ideértve, a következő területeken:

a) Hozzáférési lehetőség a foglalkoztatáshoz, az önfoglalkoztatáshoz és a munkához, ideértve a kiválasztási kritériumokat és a felvételi feltételeket, az összes tevékenységi ágazatban és a szakmai hierarchia minden szintjén, az előléptetés tekintetében is;

b) Hozzáférési lehetőség a pályaválasztási tanácsadás, a szakképzés, a felsőfokú szakképzés és átképzés minden típusához és szintjéhez, ideértve a szakmai gyakorlat megszerzésének lehetőségét is;

c) Foglalkoztatási és munkakörülmények, ideértve a felmondást és a munkabért is;

d) Tagsági vagy bekapcsolódási lehetőség a munkavállalók és a munkáltatók szervezeteiben, vagy bármilyen egyéb olyan szervezetben, amelynek a tagjai egy bizonyos foglalkozást űznek, ideértve az ilyen szervezetek által nyújtott előnyöket is;

e) Szociális védelem, ideértve a társadalombiztosítást és az egészségügyi ellátást;

f) Szociális előnyök;

g) Oktatás;

h) Olyan javakhoz és szolgáltatásokhoz történő hozzáférés, illetve ezekkel való ellátás, amelyek a köz számára elérhetők, ideértve a lakhatást is.

2. Ez az Irányelv nem vonatkozik azokra a bánásmódbeli különbségekre, amelyek az állampolgárságon alapulnak, illetve nem érinti azokat a szabályokat és feltételeket, amelyek harmadik országbeli állampolgároknak, illetve hontalan személyeknek a Közösség területére történő belépésével vagy tartózkodásával kapcsolatosak, illetőleg bármilyen olyan bánásmódot, amely a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek jogi státuszából következik.

4. cikk – Valódi és meghatározó munkaköri követelmények

Tekintet nélkül a 2(1) és a (2) cikkekre, a Tagállamoknak jogában áll valamely faji vagy etnikai jellegzetességen alapuló eltérő bánásmódot megvalósítani anélkül, hogy ez diszkriminációt jelentene, mindazon esetekben, amikor az adott foglalkozás vagy tevékenység természetéből, illetve az adott tevékenység végzéséhez szükséges körülményekből adódóan az adott jellegzetesség valódi és meghatározó munkaköri követelményt jelent, feltéve, hogy a cél jogszerű és a követelmény arányos.

5. cikk – Pozitív megkülönböztetés

A teljes egyenlőség gyakorlatban történő biztosítása érdekében az egyenlő bánásmód elve nem gátolhat meg egyetlen Tagállamot sem abban, hogy a faji vagy etnikai származással kapcsolatos hátrányok megelőzése vagy kompenzálása érdekében specifikus intézkedéseket fogadjon el vagy tartson fenn.

6. cikk – Minimális követelmények

1. A tagállamok bevezethetnek, illetőleg fenntarthatnak olyan szabályozásokat, amelyek az egyenlő bánásmód elvének védelme szempontjából kedvezőbbek, mint az ebben az Irányelvben lefektetett rendelkezések

2. Ennek az Irányelvnek a megvalósítása semmiképpen sem jelenthet alapot arra, hogy az Irányelv által meghatározott területeken csökkentsék a Tagállamokban a diszkrimináció ellen már eddig is biztosított védelem szintjét.

II. Fejezet. Jogorvoslat és érvényesítés

7. cikk – Jogvédelem

1. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy azoknak a személyeknek, akik úgy ítélik meg, hogy az egyenlő bánásmód elve velük szembeni alkalmazásának elmulasztása miatt jogsérelmet szenvedtek, jogi és/vagy közigazgatási eljárások, illetőleg ahol ezt megfelelőnek ítélik, egyeztető/békéltető eljárások álljanak a rendelkezésükre még akkor is, ha az a viszony, amelyben a diszkrimináció állítólagosan megtörtént, már befejeződött.

2. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy azoknak az egyesületeknek, szervezeteknek vagy egyéb jogi személyeknek, amelyeknek a nemzeti jogrendben lefektetett kritériumoknak megfelelően törvényes érdekükben áll biztosítani az Irányelv szabályainak betartását, a panaszos nevében vagy támogatójaként és az ő jóváhagyásával, lehetőségük legyen bármilyen jogi és/vagy közigazgatási eljárást kezdeményezni az Irányelvben foglalt kötelezettségek érvényesítéséhez.

3. Az 1. és 2. bekezdés nem érinti azokat a nemzeti jogszabályokat, amelyek határidőket szabnak meg az egyenlő bánásmód elvével kapcsolatos eljárások megindítása vonatkozásában.

8. cikk – Bizonyítási teher

1. A tagállamok hozzák meg a nemzeti jogrendjeikkel összhangban levő és szükségesnek ítélt intézkedéseket ahhoz, hogy az alperesre háruljon annak bizonyítása, hogy az egyenlő bánásmód elve nem sérült mindazon esetekben, amikor azok a személyek, akiket saját állításuk szerint sérelem ért az egyenlő bánásmód elvének be nem tartása miatt, egy bíróság vagy más illetékes hatóság előtt olyan tényeket mutatnak fel, amelyekből arra lehet következtetni, hogy közvetlen vagy közvetett diszkrimináció történt.

2. Az 1. bekezdés nem akadályozhatja a tagállamokat abban, hogy a panaszosra nézve kedvezőbb bizonyítási szabályokat vezessenek be.

3. Az 1. bekezdést nem szabad büntetőeljárások esetében alkalmazni.

4. Az 1., 2. és 3. bekezdés vonatkozik a 7(2) cikkben foglaltaknak megfelelően indított bármely egyéb eljárásra is.

5. A Tagállamoknak nem kell az 1. bekezdést alkalmazniuk olyan eljárások esetében, amelyeknél a tényállás kivizsgálása a bíróság vagy az illetékes testület feladata.

9. cikk – Megtorlás

A tagállamok vezessenek be nemzeti jogrendjeikbe olyan intézkedéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy megvédjék az egyéneket a valamely panaszra vagy az egyenlő bánásmód elvének érvényesítésére irányuló eljárásra válaszként alkalmazott bármiféle hátrányos bánásmódtól vagy hátrányos következménytől.

10. cikk – Az információk terjesztése

A tagállamok gondoskodjanak arról, hogy az Irányelvnek megfelelően elfogadott jogszabályokat, a már hatályban levő egyéb vonatkozó jogszabályokkal együtt országuk területén minden lehetséges eszközzel az érintett személyek tudomására hozzák.

11. cikk – Társadalmi párbeszéd

1. Nemzeti hagyományokkal és gyakorlatukkal összhangban a tagállamok hozzák meg a megfelelő intézkedéseket a munkaadók és a munkavállalók közötti társadalmi párbeszéd előmozdítására abból a célból, hogy elősegítsék az egyenlő bánásmód

megvalósítását, többek között a munkahelyi gyakorlat ellenőrzése, a kollektív szerződések, a magatartási kódexek, a tapasztalatok és a jó gyakorlati példák kutatása és cseréje révén.

2. Ahol ez összeegyeztethető a nemzeti hagyományokkal és gyakorlattal, a tagállamok ösztönözzék a munkaadói és munkavállalói oldalt – autonómiájuk sérelme nélkül – arra, hogy kössenek megfelelő szinten megállapodásokat a hátrányos megkülönböztetés szabályozásának rögzítése céljából a kollektív szerződés illetékességébe tartozó, a 3. cikkben hivatkozott területeken. Ezek a megállapodások tartsák tiszteletben az Irányelv által lefektetett minimális követelményeket és a megvalósítás érdekében hozott idevágó nemzeti rendelkezéseket.

12. cikk – Párbeszéd a nem-kormányzati szervezetekkel

A tagállamok bátorítsák a párbeszéd folytatását azokkal a megfelelő nem-kormányzati szervezetekkel, amelyeknek – összhangban a nemzeti törvényekkel és gyakorlattal – törvényes érdekükben áll támogatni a faji és etnikai alapú hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelmet az egyenlő bánásmód elvének előmozdítása céljából.

III. Fejezet. Az egyenlő bánásmód előmozdítását szolgáló testületek

13. cikk

1. A tagállamok jelöljenek ki egy vagy több testületet/szervet a minden személyre egyaránt vonatkozó, faji vagy etnikai alapú diszkrimináció nélküli egyenlő bánásmód előmozdítása érdekében. Ezek a testületek az emberi jogok vagy az egyének jogainak védelmével országos szinten megbízott szervezetek részeit képezhetik.

2. A tagállamok biztosítsák, hogy ezen testületek hatásköre kiterjedjen a következőkre is:

- független segítség nyújtása a hátrányos megkülönböztetés áldozatainak abban, hogy hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó panaszainak érvényt szerezzenek, az áldozatok és a 7(2) cikkben szereplő egyesületek, szervezetek vagy más jogi személyek jogainak sérelme nélkül,
- független felmérések készítése a hátrányos megkülönböztetésről,
- független jelentések megjelentetése és ajánlások készítése bármilyen kérdéstről az ilyen jellegű hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatban.

IV. fejezet. zárórendelkezések

14. cikk – Megfelelés

A tagállamok tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy

a) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes bármiféle törvényt, rendelkezést és közigazgatási szabályt hatályon kívül helyezzenek;

b) az egyenlő bánásmód elvével ellentétes bármilyen rendelkezést, amelyet az egyéni vagy kollektív szerződések, a vállalatok belső szabályzatai, a nyereségértékelte vagy non-profit egyesületek működését meghatározó szabályzatok, illetve a független foglalkozásokat és a munkavállalók és munkaadók szervezeteit szabályozó rendelkezések tartalmazzák, semmisnek nyilvánítsanak vagy nyilváníthatassanak, illetve módosítsanak.

15. cikk – Szankciók

A tagállamok fektessék le azokat a szabályokat, amelyek rögzítik, milyen szankciók alkalmazhatók ezen Irányelv értelmében elfogadott nemzeti jogszabályok megsértése esetén, és hozzák meg mindazon intézkedéseket, amelyek ezen szabályok alkalmazásához szükségesek. A szankciók, amelyek között szerepelhet az áldozatnak fizetendő kárpótlás is, legyenek hatékonyak, a cselekménnyel arányosak és visszatartó erejűek. A tagállamoknak legkésőbb 2003. július 19-ig tájékoztatniuk kell a Bizottságot ezekről a szabályokról, és késlekedés nélkül jelezniük kell a Bizottságnak azt is, ha a későbbiekben bármiféle módosításukra kerül sor.

16. cikk – Végrehajtás

A tagállamoknak az Irányelvnek történő megfeleléshez szükséges törvényeket, szabályozásokat és közigazgatási szabályokat 2003. július 19-ig kell meghozniuk, illetve eddig bízhatják meg a vállalatok vezetőit és munkavállalóit, közös kérésükre, az Irányelvnek a kollektív szerződések hatáskörébe eső szabályozást illető megvalósításával. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a vállalatvezetők és a munkavállalók megállapodás alapján 2003. július 19-ig bevezetik a szükséges intézkedéseket, és e tekintetben a tagállamoknak minden szükséges intézkedést meg kell hozniuk annak érdekében, hogy bármikor képesek legyenek garantálni az Irányelv által előírt eredményeket. Erről a Bizottságot haladéktalanul tájékoztatniuk kell.

Amikor a tagállamok ezeket az intézkedéseket elfogadják, az intézkedésekben hivatkozniuk kell erre az Irányelvre, illetve az intézkedések hivatalos közzétételekor azokat ilyen hivatkozás kíséretében kell megjelentetni. A hivatkozás módját a tagállamoknak kell szabályozniuk.

17. cikk – Jelentés

1. A tagállamoknak 2005. július 19-ig, majd ezt követően minden ötödik évben meg kell adniuk minden olyan információt, amely szükséges a Bizottságnak ahhoz, hogy jelentést állítson össze az Európai Parlament és a Tanács részére az Irányelv alkalmazásáról.

2. A Bizottság jelentése szükség szerint vegye figyelembe a Fajgyűlölettel és Idegengyűlölettel foglalkozó Európai Monitoring Központ véleményét, továbbá a társadalmi partnerek és a megfelelő nem-kormányzati szervezetek álláspontját is. A nemek közötti egyenlőség elvével összhangban, ez a jelentés többek között értékelje azt is, milyen hatással voltak a nőkre és a férfiakra ezek az intézkedések. Az

így beérkezett információk fényében a jelentés szükség esetén tartalmazzon javaslatokat is az Irányelv módosítására és korszerűsítésére vonatkozóan.

18. cikk – Hatálybalépés

Ez az Irányelv az Európai Közösség Hivatalos Közlönyében való közzététele napjától lép hatályba.

19. cikk – Címzettek

Az Irányelv címzettjei a tagállamok.

Készült Luxemburgban, 2000. június 29-én

A Tanács részéről:

M. Arcanjo

Elnök

AZ EURÓPAI UNIÓ ALAPVETŐ JOGOK CHARTÁJA¹ (ÜNNEPÉLYES PROKLAMÁCIÓ) (SZEMELVÉNYEK)

PREAMBULUM

Európa népei mind szorosabb uniójuk létrehozása során úgy döntöttek, hogy osztoznak a közös értékekre alapított békés jövőben. Szellemi és erkölcsi öröksége tudatában az Unió az emberi méltóság, szabadság, egyenlőség és szolidaritás oszthatatlan, egyetemes értékein alapul; a demokrácia és a jogállamiság elveire támaszkodik. Az egyént állítja tevékenysége középpontjába az Uniós polgárság intézményének létrehozásával, a szabadság, a biztonság és a jog térségének megteremtésével.

Az Unió hozzájárul e közös értékek megőrzéséhez és továbbfejlesztéséhez, miközben tiszteletben tartja az európai népek kultúráinak és hagyományainak sokféleségét, a tagállamok nemzeti identitását és közhatóságaik szervezetét nemzeti, regionális és helyi szinten; a kiegyensúlyozott és fenntartható fejlődés előmozdítására törekszik és biztosítja a személyek, az áruk, a szolgáltatások és a tőke szabad áramlását és a letelepedés szabadságát. Ennek érdekében szükséges az alapvető jogok megerősítése a társadalomban bekövetkező változások, a társadalmi haladás, a tudományos és technológiai fejlődés fényében, azáltal hogy e jogokat a Chartában teszi még nyilvánvalóbbá.

E Charta, kellő figyelemmel a Közösség és az Unió jogköreire és feladataira, újról megerősíti a szubszidiaritás elvét és különösen azokat a jogokat, amelyek a tagállamok közös alkotmányos hagyományaiból és nemzetközi kötelezettségeiből, az Európai Unióról szóló Szerződésből, a Közösség alapító szerződéseiből, az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből, a Közösség és az Európa Tanács által elfogadott szociális chartákból, valamint az Európai Közösségek Bírósága és az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjogából következnek. E jogok gyakorlása együtt jár a más személyek, az emberi közösség és a jövő nemzedékek iránt viselt felelősséggel és kötelezettségekkel.

Az Unió ezennel elismeri az alábbiakban rögzített jogokat, szabadságokat és elveket.

[...]

---

¹ A jövőben elfogadandó Európai Alkotmány a tervek szerint tartalmazni fogja az Alapjogi Chartát. Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság 2000. december 18-án fogadta el a Chartát, jogi kötő erővel nem rendelkező dokumentumként.

II. FEJEZET. EGYENLŐSÉG

21. cikk – A hátrányos megkülönböztetés tilalma

1. Tilos bármiféle hátrányos megkülönböztetés nem, faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi eredet, genetikai jellegzetesség, nyelv, vallás vagy hit, politikai vagy más meggyőződés, nemzeti kisebbséghez tartozás, tulajdon, származás, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján.

2. Az Európai Közösséget alapító Szerződés és az Európai Unióról szóló Szerződés alkalmazási körében és az említett szerződések különös rendelkezéseinek értelme nélkül, a nemzeti hovatartozás alapján történő bármiféle hátrányos megkülönböztetés tilos.

22. cikk. Kulturális, vallási és nyelvi sokféleség

Az Unió tiszteletben tartja a kulturális, vallási és nyelvi sokféleséget.

[...]

51. cikk – Hatály

1. E Charta rendelkezései az Unió intézményeire és testületeire vonatkoznak – kellő tekintettel a szubszidiaritás elvére –, valamint a tagállamokra, azon esetekben, amikor az Unió jogát alkalmazzák. Ezért ezek saját hatáskörükben tiszteletben tartják a benne foglalt jogokat és elveket, és előmozdítják azok alkalmazását.

2. Ez a Charta nem hoz létre új hatásköröket, vagy feladatokat sem a Közösség, sem az Unió számára és nem módosítja a szerződésben meghatározott hatásköröket és feladatokat.

52. cikk – A garantált jogok köre

1. A jelen Chartában elismert jogok és szabadságok gyakorlásának bármiféle korlátozását csak törvény rendelheti el, amelynek tiszteletben kell tartania e jogok és szabadságok lényegét. Az arányosság elvének értelmében korlátozásokra csak abban az esetben kerülhet sor, ha azokra szükség van és kifejezetten az Unió által elfogadott általános érdekeket és mások jogainak, és szabadságainak védelmét célozzák.

2. A Charta által elismert és a Közösség alapító szerződéseiben, illetőleg az Európai Unióról szóló szerződésen alapuló jogok gyakorlása csak az e szerződésekben meghatározott feltételek, és korlátozások mellett történhet.

3. Amennyiben jelen Charta olyan jogokat tartalmaz, amelyek az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelméről szóló Európai Egyezményben biztosított jogoknak felelnek meg, akkor ezeknek a jogoknak a tartalma és hatóköre azonos azokkal, amelyek az említett egyezményben szerepelnek. Ez a rendelkezés nem gátolja, azt, hogy az Unió joga kiterjedtebb védelmet szolgáltasson.

53. cikk – A védelem szintje

E Charta egyetlen rendelkezését sem szabad úgy értelmezni, mint amely szűkíti, vagy hátrányosan érinti az Unió joga, a nemzetközi jog és az Unió, a Közösség, illetőleg az összes tagállam által elfogadott szerződésekben, köztük az Emberi Jogok és Alapvető Szabadságok Védelmének szülő Európai Egyezményében, és a tagállamok alkotmányaiban saját alkalmazási területükre elfogadott jogokat.

54. cikk – A jogokkal való visszaélés tilalma

E Charta egyetlen rendelkezését sem szabad úgy értelmezni, mint amely feljogosít bármely olyan tevékenységre vagy bármely olyan cselekmény végrehajtására, amely a jelen Chartában elismert bármely jog vagy szabadság megsértésére vagy a Chartában foglalt korlátozásának kiterjesztésére irányul.

[...]